

Motion

1977/78: 1025

av Ingrid Sundberg m. fl. om det svenska biståndet till Vietnam

Den 20 augusti 1974 ingicks efter ett omfattande förberedelsearbete ett samarbetsavtal mellan regeringarna i Sverige och Vietnam angående ett skogsindustriprojekt i Bai Bang. I projektet ingår förutom en massafabrik och ett pappersbruk också ett program för skogsplantering, en hamn samt samhällsinvesteringar av olika slag. Genom avtalet förband sig Sverige att lämna bidrag i form av varor och tjänster till ett sammanlagt belopp av 620 milj. kr. samt därtill en reserv för prisstegringar om 150 milj. kr. fram t. o. m. budgetåret 1978/79. Nämda belopp redovisades för riksdagen första gången i 1975 års budgetproposition, vid vilken tidpunkt avtalet redan var slutet. Avtalstexten hemligstämplades på utrikesdepartementet enligt 3 § sekretesslagen. Hemligstämpeln hävdes senare efter kritik från dåvarande oppositionspartier.

Enligt den ursprungliga tidsplanen skulle produktionen i Bai Bang starta under 1978. Såväl av årets som förra årets budgetpropositioner framgår att förseningar skett, och det torde vara osäkert om de tidsangivelser som angavs i förra årets budgetproposition kan hålla. Enligt dessa beräknades den första av projektets två pappersmaskiner komma i drift under 1978 men industrin i sin helhet först 1980. I årets budgetproposition redovisas inga tidsberäkningar. Av artikel VII i avtalet mellan Sverige och Vietnam framgår att regelbundna rapporter om projektets framskridande skall lämnas och att de två regeringarna skall utbyta information för att säkra att projektet genomförs inom avsedd tid. Det hade därför enligt vår uppfattning varit önskvärt att riksdagen också i år hade fått information om vilka tidsberäkningar som nu gäller för projektet.

Ju längre det dröjer tills projektet blir färdigt desto dyrare blir det. På hösten 1975 uttalade dåvarande biståndsministern i en interpellationsdebatt att ingenting, såvitt för dagen kunde bedömas, tydde på att den ursprungliga budgeten på 770 milj. kr. behövde revideras.

Denna förmodan höll inte länge. På våren 1976 redovisade SIDA resultatet av nya kostnadsberäkningar för projektet. Verket uppskattade då de totala kostnaderna till 920 milj. kr. Några månader senare, i oktober 1976, ledde en budgetanalys av projektet till en ny uppjustering. Projektkostnaden beräknades då till 1 055 milj. kr. På ett år hade alltså de beräknade kostnaderna stigit med 37 %. Den 12 november 1976 redogjorde biståndsministern i ett frågesvar för den nya situationen. Enligt statsrådet berodde kostnadsökningarna främst på en underskattning av de internationella prisstegringarna men också på att arbetet med projektet försenats. Samtidigt konstaterades att de

ökade kostnaderna inte behövde medföra någon ökning av de anslag och planeringsramar som regering och riksdag fastställt för utvecklingssamarbetet med Vietnam. Denna uppfattning upprepades i förra årets budgetproposition.

I årets budgetproposition sägs däremot att de faktorer som orsakat hittillsvarande fördyringar – den internationella inflationen, förseningar av projektet och vissa utvidgningar av den svenska insatsen – kan orsaka ytterligare kostnadsökningar. Med all säkerhet blir så fallet. SIDA avser enligt uppgift att i mars presentera en förnyad budgetkalkyl angående Bai Bang-projektet och man kan vänta att kostnaderna för projektet därvid ytterligare stigit.

Vi är medvetna om att projektet skall slutföras vilket vi också förbundit oss till genom avtalet. I artikel II punkt 3 står emellertid följande:

The Swedish contribution will be made in a sequence of fiscal years starting 1974/75 and be financed out of the funds made available by the Swedish Government for development co-operation with DRVN during fiscal years 1974/75 to 1978/79.

Det kommande budgetåret är alltså det sista under vilket Sverige enligt 1974 års avtal förbundit sig lämna bidrag till Bai Bang-projektet. När det nu tecknade tvåårsavtalet löper ut befinner vi oss vid en tidpunkt då vi enligt det ursprungliga avtalet icke längre borde ha några ekonomiska förpliktelser för projektet. Ett nytt avtal måste därför upprättas mellan de två regeringarna att börja gälla budgetåret 1979/80.

Vi anser att regeringen därvid bör sätta ett tak för hur mycket ytterligare medel som skall utgå till Bai Bang-projektet från och med denna tidpunkt. Det kan inte vara rimligt att ett projekt ohämmat får växa och därmed ta i anspråk medel uppgående till hundratals miljoner kronor som inte varit avsedda för projektet i fråga.

Vi anser också att det avtal mellan de två regeringarna, som blir nödvändigt när det nuvarande avtalet löper ut, bör underställas riksdagen.

Erfarenheterna från Bai Bang-projektet har i flera avseenden varit negativa. Kostnadsökningen har, som här framgått, varit orimligt stor och man kan starkt ifrågasätta om projekt av denna storleksgrad lämpar sig för svenskt bistånd. Det är därför oroande att i årets budgetproposition läsa att medel inom importstödsramen för budgetåren 1977/78 och 1978/79 kan komma att utnyttjas för att finansiera förstudier för projekt bl. a. avseende stålindustri och varv i Vietnam. Vi motsätter oss att gigantiska nya projekt av samma slag som Bai Bang planeras utan att riksdagen fått ta ställning därtill. Med tanke dessutom på den internationella stål- och varvskrisen, vilken icke minst drabbat Sverige och sysselsättningen här, är utförlig redovisning påkallad.

Åberopande det anförda hemställs
att riksdagen anhåller

1. att regeringen, innan nytt avtal tecknas med Vietnam om slutförandet av Bai Bang-projektet, för riksdagen redovisar vilka medel som kommer att ställas till förfogande för projektet och att ett tak sätts för dessa ytterligare medel.
2. att regeringen för riksdagen redovisar avsikten med förstudier för projekt avseende bl. a. stålindustri och varv i Vietnam.

Stockholm den 25 januari 1978

INGRID SUNDBERG (m)

PER-ERIC RINGABY (m)

PER PETERSSON (m)

INGRID DIESEN (m)

TAGE MAGNUSSON (m)

BIRGITTA RYDLE (m)

ALF WENNERFORS (m)